

BALANS 2019

Opvang - Hervestiging - Vrijwillige terugkeer

fedasil
FEDERAAL AGENTSCHAP VOOR
DE OPVANG VAN ASIELZOEKERS

CONTACT

Fedasil

Hoofdzetel

Kartuizersstraat 21

B-1000 Brussel

T +32 2 213 44 11

info@fedasil.be

www.fedasil.be

Ce bilan est également disponible en français.

This review is also available in English.

Verantwoordelijke uitgever: **Jean-Pierre Luxen**, Directeur-generaal | Redactieverantwoordelijke: **Mieke Candaele** | Coördinatie: **Axel Delers**, **Benoît Mansy** | Lay-out: **Lisemarie Van Loon** | Foto's: **Fedasil**, **Layla Aerts**, **Eric de Mildt**, **Photo News** | Vertalingen: **Fedasil**, **Oneliner** | Druk: **Zwartopwit** (gedrukt op gerecycleerd papier) | Alle rechten voorbehouden - Niets uit deze uitgave mag onder welke vorm ook worden gereproduceerd, niet op elektronische of mechanische wijze en evenmin door fotokopie, microfilm of op welke andere wijze dan ook, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de uitgever | Brussel, juni 2020.

Coverfoto: Opgangcentrum Moeskroen © Fedasil/Layla Aerts

INHOUD

VOORWOORD	5
2019 IN VOGELVLUCHT	6
OPVANG VAN VERZOEKERS OM INTERNATIONALE BESCHERMING	10
HERVESTIGING VAN VLUCHTELINGEN	19
VRIJWILLIGE TERUGKEER	21

VOORWOORD VAN DE DIRECTEUR-GENERAAL

In dit nummer zoomen we in op de balans van 2019 van het Federaal agentschap voor de opvang van asielzoekers.

Een balans die gekenmerkt wordt

door een toename van het aantal door Fedasil en haar partners opgevangen personen.

Ons opvangnetwerk is stilaan verzadigd door de (relatieve) stijging van het aantal asielaanvragen. Bijkomende factoren zijn de toegenomen verwerkingstijd die asielinstanties nodig hebben voor de dossiers en de talrijke sluitingen van de gecreëerde plaatsen na de asielcrisis van 2015-2016. Als gevolg daarvan werd Fedasil gedwongen om tijdelijk en dringend nieuwe opvangcentra te openen. In 2019 werden in totaal meer dan 5000 plaatsen gecreëerd.

Maar terwijl u dit verslag leest, wordt de crisis in de opvangsector overschaduwd door een ongeziene gezondheids crisis, die veel meer media-aandacht krijgt en ons ertoe heeft genoopt onze aanpak grondig bij te sturen.

Fedasil heeft tijdens de Covid-19-epidemie haar verantwoordelijkheid opgenomen. Tijdens de lockdown heeft het agentschap zwaar ingezet op preventie en sensibilisering.

De strenge voorzorgsmaatregelen gelden op dezelfde manier voor asielzoekers als voor de Belgische bevolking. In die zin volgen we de aanbevelingen van de federale volksgezondheidsinstanties en stemmen we onze maatregelen voortdurend af op de nieuwe beslissingen. Ook zorgen we voor voortdurende en transparante communicatie met de gouverneurs en burgemeesters van de betrokken gemeenten.

Onze hele sector heeft deze ongekende periode volgens mij intelligent aangepakt. Dankzij het naleven van de voorzorgsmaatregelen, de permanente medische opvolging en de kracht en de moed van onze medewerkers in de frontlinie bleef de situatie in alle opvangcentra onder controle.

Vandaag zijn we een nieuwe fase ingegaan die net zo complex is. We willen immers geleidelijk aan de draad van het normale leven weer oppikken. Het lijkt geen twijfel dat we intern, maar ook met onze partners, de nodige middelen zullen vinden om die nieuwe uitdaging aan te gaan.

Daarnaast moeten we ons beginnen klaarmaken voor de hervatting van de asielaanvragen. Daarom moet Fedasil de zoektocht naar plaatsen verderzetten, zodat we opvang kunnen bieden aan iedereen die er recht op heeft. Dat blijft de kern van ons werk.

Ik wens u veel leesplezier.

Jean-Pierre Luxen,
30 juni 2020

2019 IN VOGELVLUCHT

01 Vanwege de nood aan opvangplaatsen blijft Fedasil haar opvangcapaciteit uitbreiden. In Zaventem wordt een nieuw tijdelijk centrum geopend. Het gebouw (een kantoorgebouw) werd al tijdens de vorige asielcrisis (2015-2016) door Fedasil gebruikt.

02 Maggie De Block, minister van Asiel en Migratie, besluit de opvangcapaciteit tijdelijk te verhogen door 3250 nieuwe plaatsen te creëren.

02 Fedasil beslist om het opvangcentrum van Moeskroen opnieuw te openen. De site werd al in 2015-2016 gebruikt voor asielzoekers. Het centrum werd toen beheerd door een privébedrijf.

03 Het Rode Kruis opent ook twee tijdelijke centra, in Mechelen en Jambes. Later op het jaar zal het Rode Kruis nog andere centra openen, meer bepaald in Leopoldsborg, Jalhay en Mesen.

04 De hervestiging van vluchtelingen in België wordt hervat met de komst van een eerste groep Syrische vluchtelingen. Het hervestigingsprogramma was sinds oktober 2018 opgeschort vanwege de verzadiging van het opvangnetwerk.

04 Op 24 april wordt het Fedasil-centrum in Broechem getroffen door een tragedie: in het centrum wordt het levenloze lichaam van een kind gevonden. Een zware klap voor Fedasil. Het personeel en de familie van de kleine Daniel worden overladen met steunbetuigingen.

Broechem

05 De achterstand bij de asielinstanties zorgt ervoor dat de asielzoekers langer in de opvangcentra verblijven. Er vertrekken minder bewoners uit de centra. De maand mei spant de kroon met minder dan 1000 asielzoekers die de opvangcentra verlaten.

06 Naar aanleiding van de Wereldvluchtelingendag organiseren Fedasil en haar partners een groot voetbaltoernooi in Tubeke, waaraan 41 teams deelnemen! Het Rode Kruiscentrum van Jambes kaapt de overwinning weg, terwijl het Fedasil-centrum van Moeskroen tot beste supporter verkozen wordt.

Iedereen op het veld © Photo News

06 Fedasil opent een nieuw tijdelijk centrum in Deurne (Antwerpen). Het centrum biedt gespecialiseerde plaatsen voor mensen met een handicap en hun gezin.

07 Fedasil opent een tijdelijk opvangcentrum in Couvin.

07 Het hervestigingsprogramma wordt opnieuw stilgelegd omdat de centra geen ruimte meer hebben om nog meer nieuwkomers te ontvangen.

07 Het opvangnetwerk raakt steeds meer verzadigd en bereikt het kritieke punt van 94%. Een groot aantal centra overschrijdt zelfs de bezettingsgraad van 100%.

09 Geleidelijk aan worden in verschillende federale centra tenten opgezet om extra opvangplaatsen te creëren. Er worden ook wooncontainers besteld.

Arendonk

10 Het aantal asielzoekers dat in de opvangcentra binnenkomt, is steeds hoger dan het aantal dat vertrekt. Het record wordt bereikt in oktober: die maand komen 2551 asielzoekers in het opvangnetwerk terecht en vertrekken er 1578. Dat betekent dat er in één maand 973 mensen extra opgevangen worden.

10 Fedasil lanceert een website voor asielzoekers. De informatie is beschikbaar in twaalf talen, waaronder acht ook in audioversie. De website - www.fedasilinfo.be - is dan ook een handig hulpmiddel voor eerstelijnsmedewerkers.

10 Fedasil biedt tijdelijk onderdak aan asielzoekers in Senonchamps (Bastenaken), in een vakantiecentrum van Defensie. Het opvangnetwerk overstijgt de symbolische kaap van 25.000 plaatsen.

11 Twee nieuwe Fedasil-centra openen hun deuren in Theux (camping Polleur) en Spa (vakantiecentrum van Defensie).

Theux

11

De ministerraad keurt drie maatregelen goed: de aanwerving van extra personeel voor de asielinstanties om de asielpcedure te versnellen; de hulp van andere federale diensten bij de zoektocht naar plaatsen en bij de aanwerving; de lancering van een overheidsopdracht voor privéactoren om nieuwe opvangplaatsen te vinden en te beheren.

11

Fedasil lanceert haar 'Reach Out'-project voor migranten op straat (vooral transitmigranten). Doel is om een vertrouwensrelatie op te bouwen en migranten te informeren over de mogelijkheden van opvang, sociale begeleiding en terugkeer.

11

In Bilzen wordt brand gesticht in een gebouw dat als centrum voor asielzoekers gebruikt zou worden. Fedasil veroordeelt deze daad met klem en betuigt haar solidariteit met het Vlaamse Rode Kruis (toekomstige beheerder van de site).

12

Het aanmeldcentrum, gelegen in de gebouwen van het Klein Kasteeltje in Brussel, viert zijn eerste verjaardag. Het is het enige aanmeldpunt voor asielzoekers in België: in 2019 werden er meer dan 23.000 mensen opgevangen.

12

Fedasil opent twee nieuwe tijdelijke centra, een in Zoutleeuw in een voormalig rusthuis, en een in Bredene in een accommodatie voor zeeklasssen.

OPVANG VAN VERZOEKERS OM INTERNATIONALE BESCHERMING

Het jaar 2019 werd gekenmerkt door enerzijds een stijging van het aantal asielaanvragen (+18% ten opzichte van 2018) en anderzijds een langere verblijfsduur in de opvangstructuren. Bijgevolg werden er in de loop van 2019 steeds meer personen opgevangen door Fedasil en de partners. Deze tendens werd eigenlijk al ingezet in de zomer van 2018.

Stijging van de bezetting

In 2019 kwamen er 23.158 personen bij in het opvangnetwerk van Fedasil (+19% ten opzichte van 2018). De voornaamste landen van herkomst waren Syrië, Afghanistan, Palestina, El Salvador en Eritrea.

Tegelijk verlieten 15.875 personen het opvangnetwerk (-15% ten opzichte van 2018). Dit leidt tot een positief IN/OUT saldo van 7.283 personen voor 2019 (hetzij elke maand gemiddeld 600 personen meer opgevangen).

Op die manier raakte het opvangnetwerk geleidelijk aan overbezet. Eind 2019 bedroeg de globale bezettingsgraad 97%, een verhoging van bijna 10% ten opzichte van begin van het jaar. Een groot aantal centra kende zelfs een bezettingsgraad van meer dan 100%.

Creatie van plaatsen

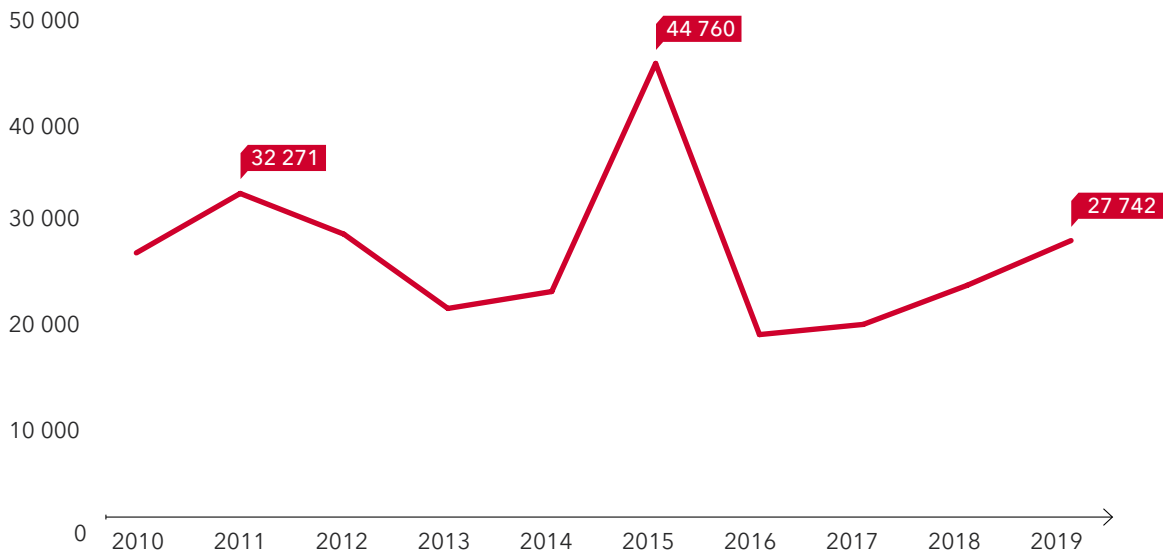
Om voldoende beschikbare bedden te hebben, verhoogde Fedasil voortdurend haar opvangcapaciteit, in overleg met de politieke overheid en in samenwerking met de opvangpartners. Vele tijdelijke centra openden hun deuren en in de bestaande centra werden extra bedden geplaatst, soms door het plaatsen van mobiele woonunits en containers. In totaal werden in 2019 meer dan 5.000 extra opvangplaatsen gecreëerd.

Eind 2019 telde het opvangnetwerk 26.754 plaatsen verspreid over 69 collectieve centra en individuele woningen.

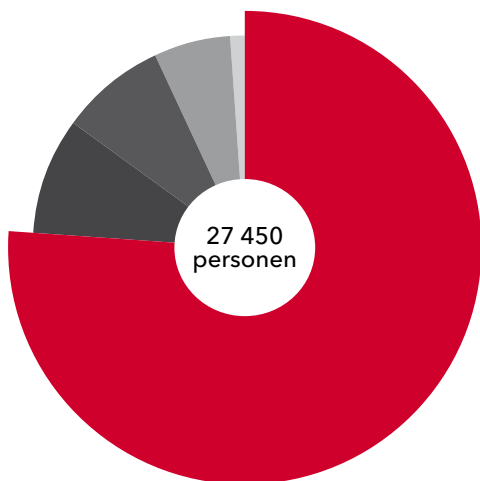
Meer info op www.fedasil.be

Aantal personen die een verzoek om internationale bescherming indienden in België

(bron CGVS)

Aanvragen voor opvang bij Fedasil in 2019

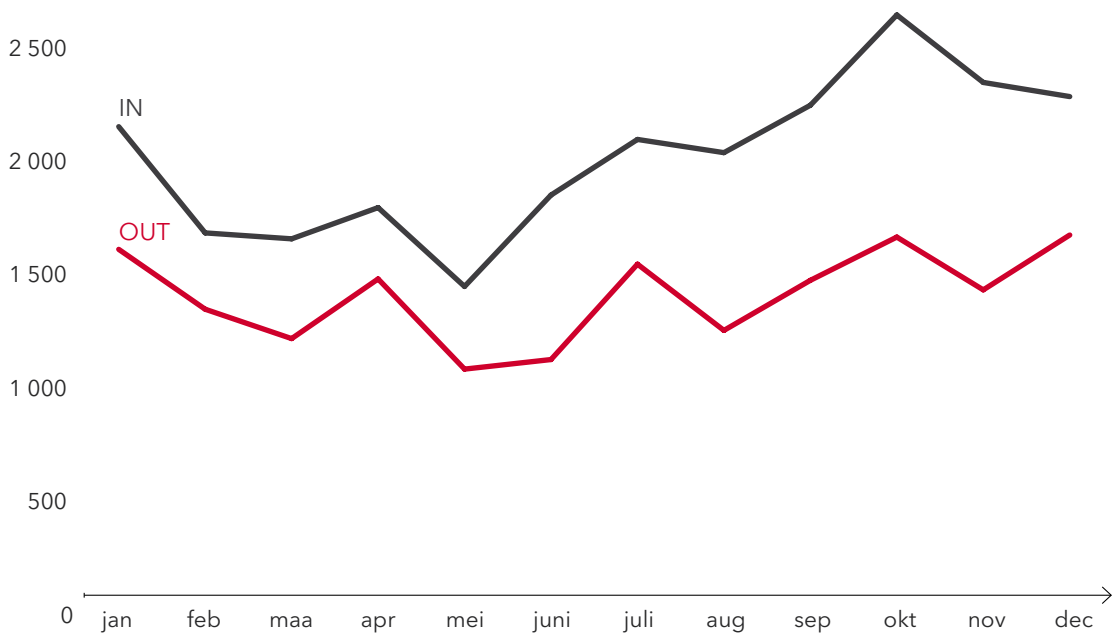

● Opgevangen personen (toewijzingen)	23 158
Niet-opgevangen personen	4 292
● No show*	2 780
● Volgende verzoeken**	2 559
● Fedasil niet bevoegd	1 700
● EU-onderdanen	33
Totaal	27 450

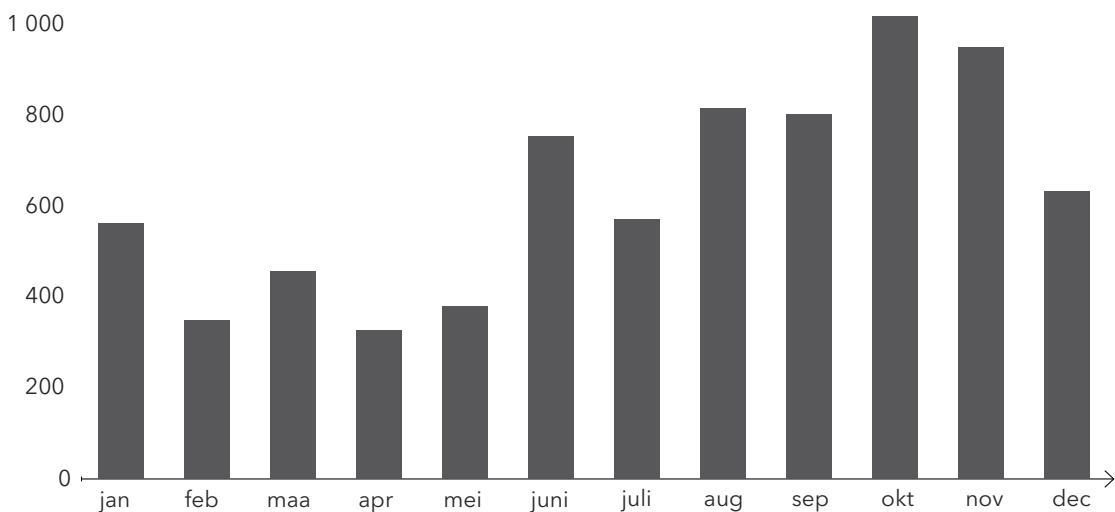
* Personen die geen opvangplaats wensen te krijgen

** Het recht op opvang geldt niet automatisch voor personen die een tweede (of volgend) verzoek om bescherming indienen

Instroom en uitstroom uit het opvangnetwerk in 2019

Instroom en uitstroom uit het opvangnetwerk in 2019: Saldo IN/OUT

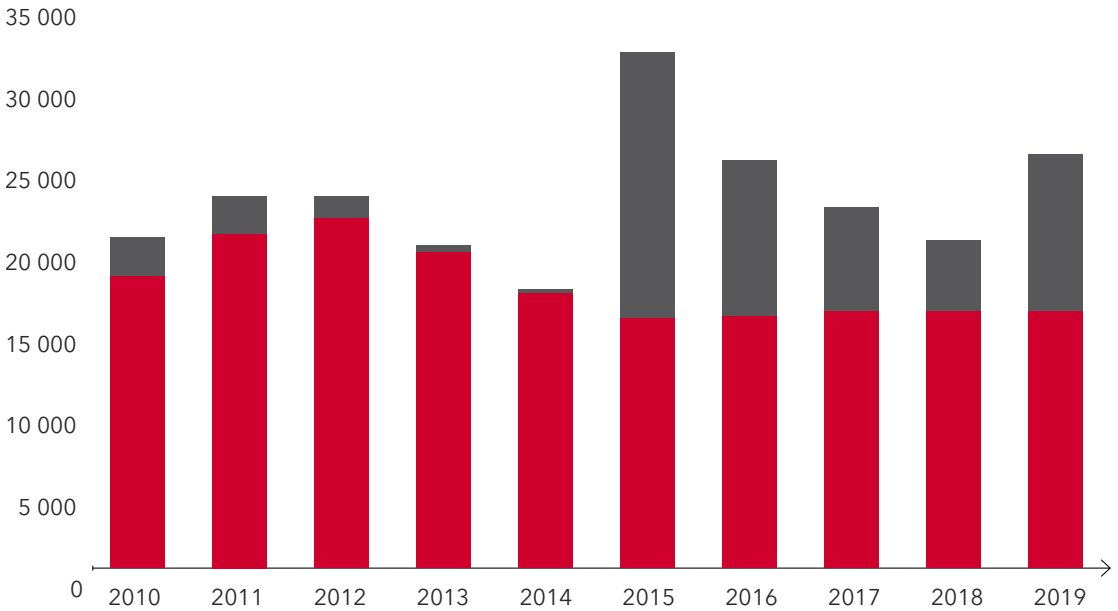

TOTAAL	PERSONEN
IN	+ 23 158
OUT	- 15 875
Saldo	+ 7 283

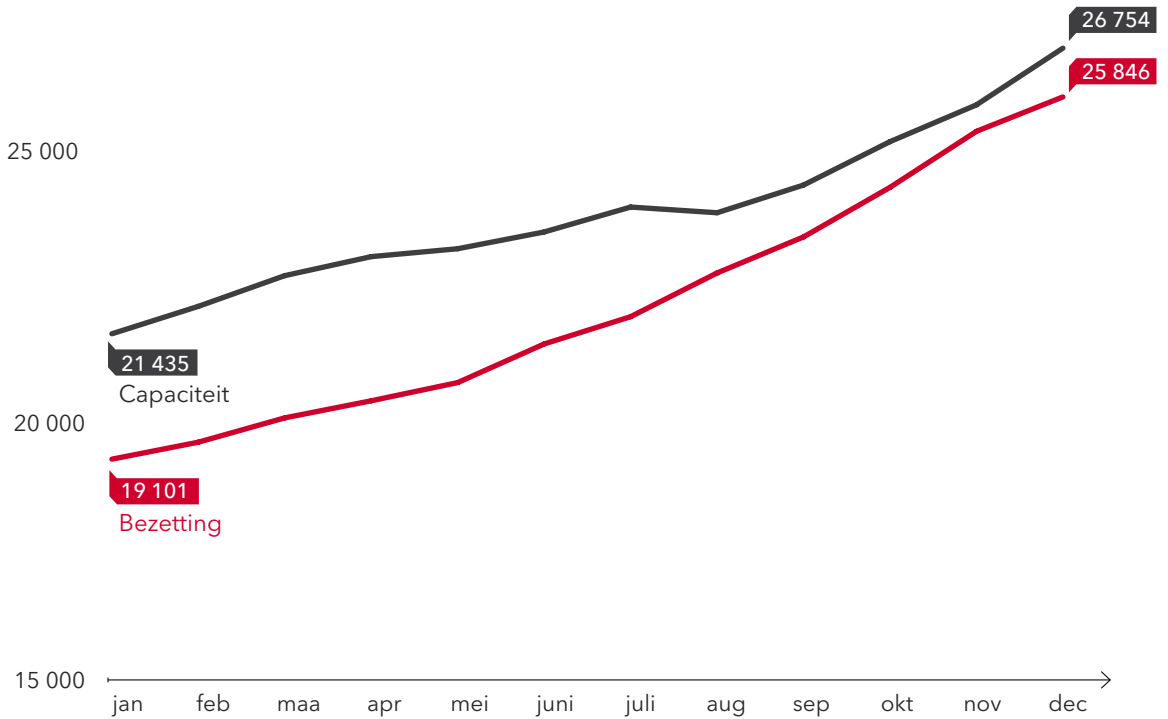
Evolutie van de opvangcapaciteit

Situatie eind december van elk jaar

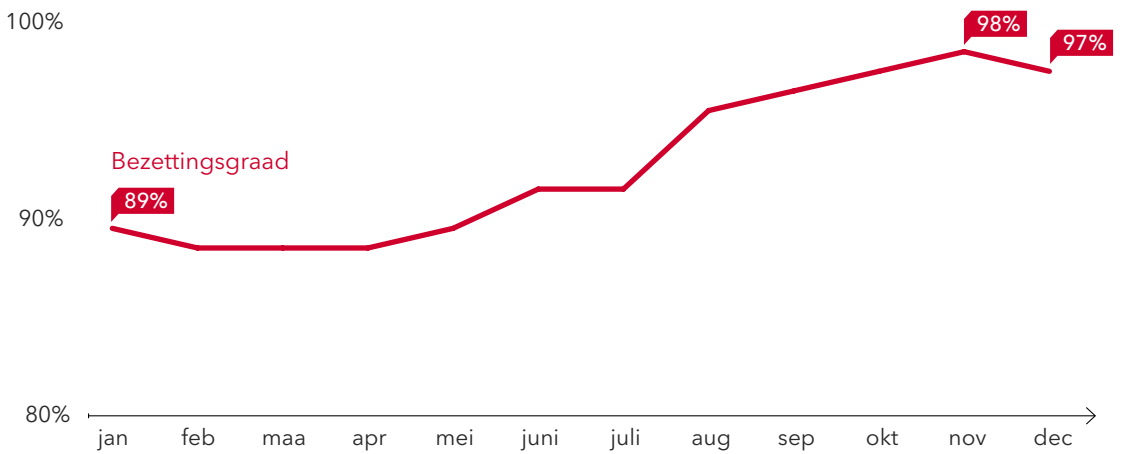
- Structurele opvangcapaciteit
- Tijdelijke capaciteit en bufferplaatsen

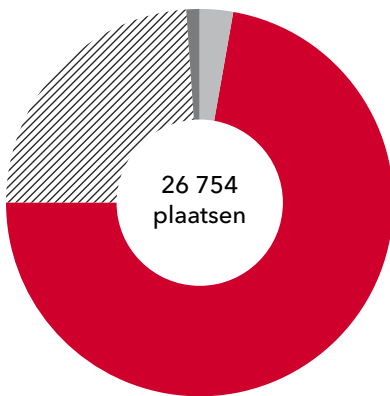
Evolutie van de opvangcapaciteit en de bezetting in 2019

Evolutie van de bezettingsgraad in 2019

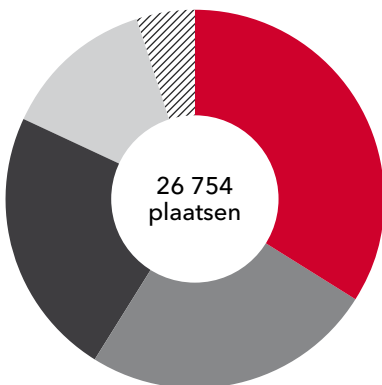

Type opvangplaatsen / eind 2019

	CAPACITEIT	BEZETTINGS- GRAAD %
● Opvang in 1e fase Aanmeldcentrum, OOC voor NBMV	839	87
● Collectieve opvangplaatsen Federale centra, Rode Kruis, Croix-Rouge, Samusocial en andere partners	19 167	98
⊗ Individuele opvangplaatsen OCMW's (lokale opvanginitiatieven), Caritas, Ciré en andere partners	6 478	95
● Open terugkeerplaatsen Federale centra	270	44
Totaal	26 754	97

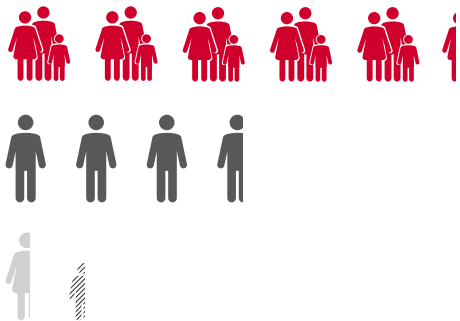
Aandeel van de operatoren / eind 2019

	PLAATSEN
● Fedasil	9 056
● Croix-Rouge francophone	6 716
● OCMW	6 014
● Rode Kruis Vlaanderen	3 627
⊗ Andere partners	1 341
Totaal	26 754

Profiel van de opgevangen personen / eind 2019

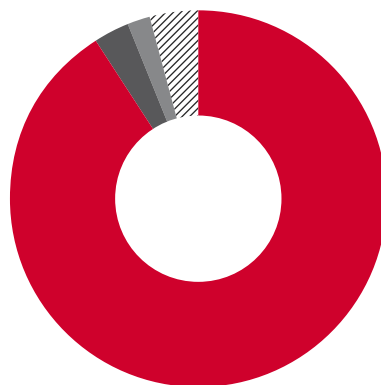
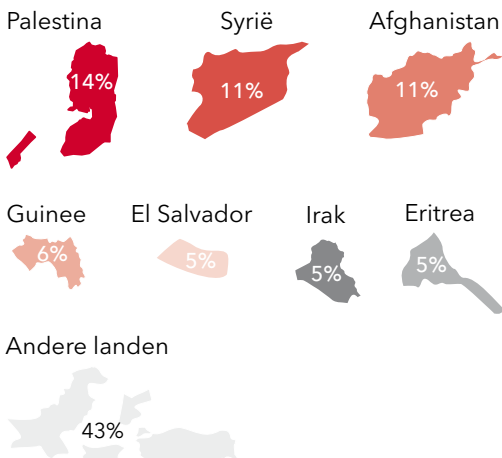
Elk figuur vertegenwoordigt 10%

	%
● Families	51
● Alleenstaande mannen	37
● Alleenstaande vrouwen	6
⊗ Niet-begeleide minderjarigen	6

	%
● Mannen	66
● Vrouwen	34

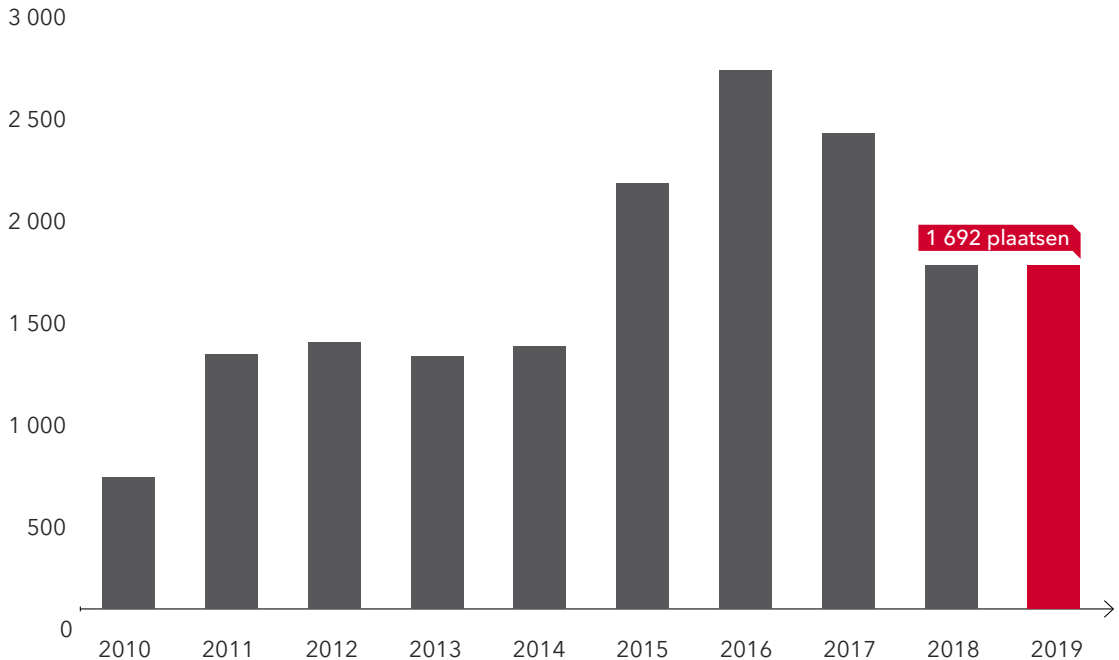
Administratief statuut van de opgevangen personen / eind 2019

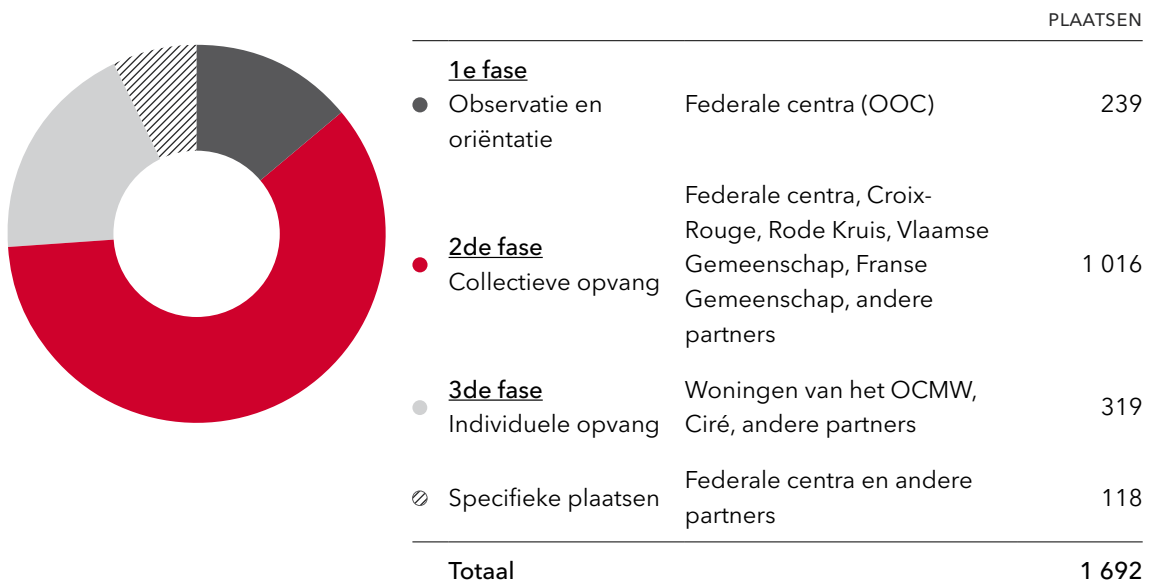
	%
● Verzoekers om internationale bescherming (inclusief NBMV) van wie het dossier in behandeling is	91
● Personen met een verblijfstitel (overgangsperiode)	3
● Meervoudige verzoekers om internationale bescherming	2
⊗ Andere situaties	4

Evolutie van de opvangcapaciteit voor niet-begeleide minderjarige vreemdelingen (NBMV)

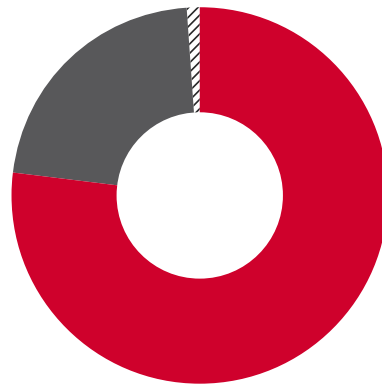
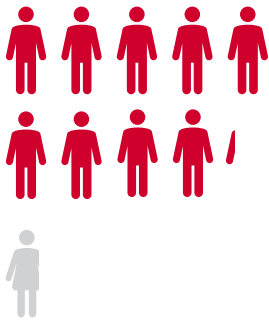
Situatie eind december van elk jaar

NBMV: capaciteit per opvangfase / eind 2019

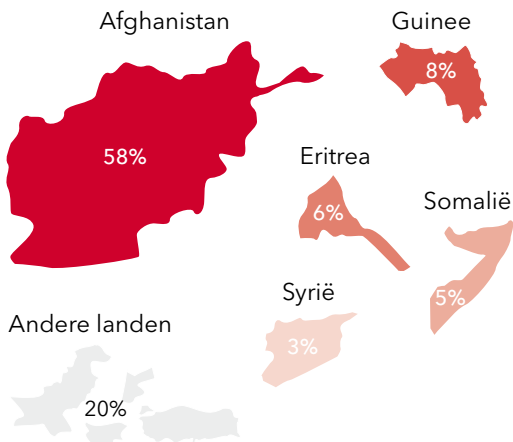
Profiel van de opgevangen NBMV / eind 2019

	%
● Jongens	91
● Meisjes	9

	%
● 16 jaar en ouder	77
● 12-15 jaar	22
▨ 11 jaar en jonger	1

* Elk figuur vertegenwoordigt 10%

HERVESTIGING VAN VLUCHTELINGEN

België heeft sinds 2013 een structureel hervestigingsprogramma ('resettlement'). Ons land heeft zich er immers toe verbonden om elk jaar een bepaald aantal kwetsbare vluchtelingen op te vangen.

De laatste jaren gaat het voornamelijk om Syrische vluchtelingen uit Turkije, Libanon en Jordanië die in België zijn aangekomen. Ons land heeft ook Congolese vluchtelingen opgevangen uit het Grote Merengebied en vluchtelingen die werden vastgehouden in Libië, via het Emergency Transit Mechanism van de VN-vluchtelingenorganisatie UNHCR.

Voor de periode 2018-2019 had België zich ertoe verbonden om in totaal 2000 vluchtelingen op te vangen. De hervestigingsoperaties werden echter opgeschort vanaf juli 2019, als gevolg van de overbezetting van het opvangnetwerk van Fedasil.

België heeft in 2020 wel bevestigd dat het de komende jaren zijn engagement inzake hervestiging opnieuw wil opnemen.

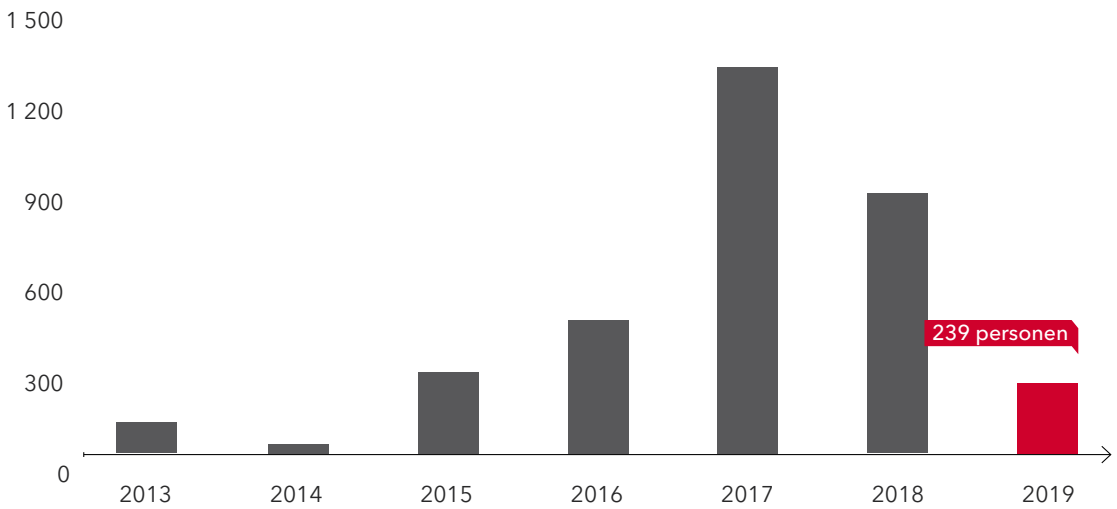
In 2019 werden 239 personen hervestigd in België, wat het totaal op 1.119 personen brengt voor de periode 2018-2019. Fedasil heeft zich in 2019 verder toegelegd op de ontwikkeling van BELCO, een programma voor culturele oriëntatie van hervestigde vluchtelingen.

Tussen 2013 en 2019 werden in totaal 3290 vluchtelingen hervestigd in België, waarvan 88% Syriërs.

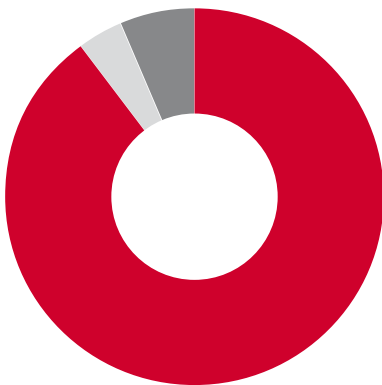
Het hervestigingsprogramma wordt gefinancierd door het AMIF, het Europees fonds voor Asiel, Migratie en Integratie.

Meer info op www.hervestiging.be

Aantal vluchtelingen aangekomen in België in het kader van hervestiging

Profiel van de hervestigde vluchtelingen in 2019

HERKOMSTLAND	LAND VAN EERSTE OPVANG	PERSONEN
● Syrië	Turkije	215
● Syrië	Libanon	9
● Syrië	Jordanië	15
Totaal		239

	PERSONEN
● Families	234
● Alleenstaande mannen	4
● Alleenstaande vrouwen	1
Totaal	239

* Elk figuur vertegenwoordigt 20 personen

VRIJWILLIGE TERUGKEER

In 2019 hebben 2.426 migranten beslist om naar hun land terug te keren met behulp van het programma voor vrijwillige terugkeer. 46 % van hen kreeg bijkomende hulp om hun re-integratie in het herkomstland te vergemakkelijken.

Minder terugkeer

Het aantal personen die vrijwillig terugkeren blijft dalen. Ten opzichte van 2018 gaat het om een daling met 19% van het aantal teruggekeerde personen.

Deze daling situeert zich niet alleen bij de uitgeprocedeerde en andere asielzoekers, die steeds minder vaak voor vrijwillige terugkeer kiezen, maar ook in de landen van herkomst: zo keerden er minder personen vrijwillig terug naar Georgië en Oekraïne.

Sensibilisering

De meeste personen die terugkeerden, waren vreemdelingen zonder geldige verblijfstitel (63% van de terugkeer). Fedasil heeft trouwens haar netwerk van lokale partners uitgebreid, om deze doelgroep beter te kunnen bereiken: ook Luik, Anderlecht, Mechelen en Limburg hebben nu sensibiliseringsprojecten voor potentiële terugkeerders.

Er werd ook een nieuw team opgericht in 2019: de "outreachers" van Fedasil hebben als opdracht migranten zonder papieren en vooral transitmigrant te informeren over hun opties inzake opvang, sociale begeleiding en terugkeer.

Hulp in het land van herkomst

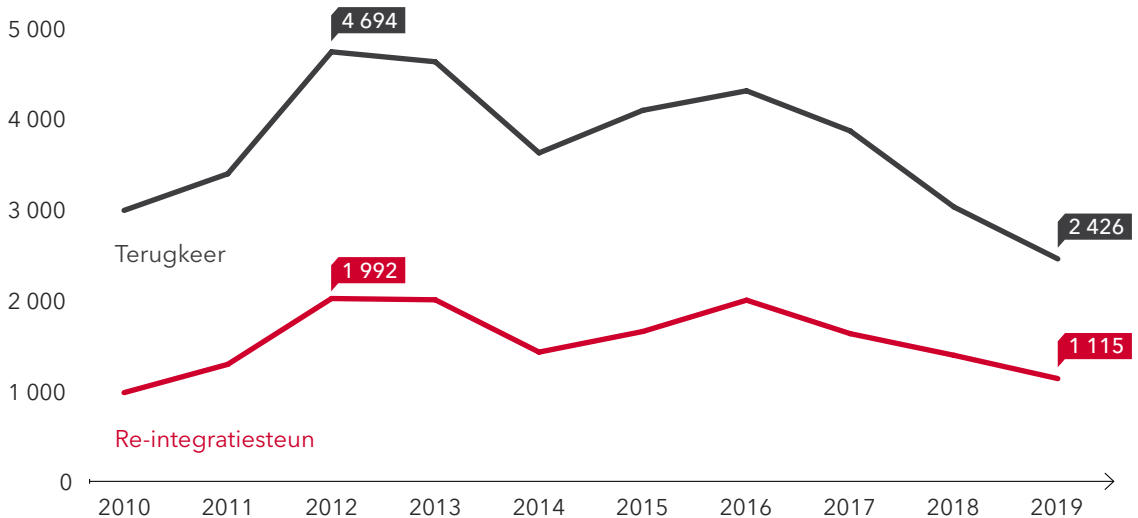
1.115 personen die in 2019 teruggekeerd zijn, hebben bijkomende re-integratiesteun ontvangen, dat is ongeveer de helft van alle terugkeerders. Het re-integratieprogramma helpt migranten om bij hun terugkeer bepaalde problemen op te lossen: een woning renoveren of huren, werk vinden, medische kosten betalen,...

De re-integratie wordt in België voorbereid door IOM en Caritas International, en in de landen van herkomst verder opgevolgd door hun lokale kantoren en partners.

Het Belgische programma voor vrijwillige terugkeer krijgt Europese steun via het AMIF.

Meer info op www.vrijwilligeterugkeer.be

Evolutie vrijwillige terugkeer vanuit België (aantal personen)

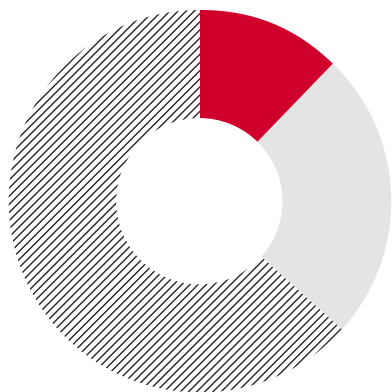
Opmerking

In 2019 keerden 50 personen vrijwillig terug naar hun land van herkomst met de hulp van de Dienst Vreemdelingenzaken. We hebben deze personen ook opgenomen in bovenstaande cijfers. Wat u in deze cijfers niet terugvindt, zijn de vrijwillige vertrekken van personen naar een ander EU-land waar ze eerder reeds een verzoek om internationale bescherming hadden ingediend. Deze vertrekken worden georganiseerd door de Dienst Vreemdelingenzaken in het kader van de Dublinconventie.

Land van bestemming in 2019

TOTAAL AANTAL TERUGKEERDERS (MET EN ZONDER RE-INTEGRATIESTEUN)		TOTAAL AANTAL TERUGKEERDERS MET RE-INTEGRATIESTEUN	
Brazilië	458	Irak	94
Roemenië	348	Brazilië	79
Oekraïne	292	Armenië	78
Irak	101	Rusland	58
Georgië	101	Georgië	53
Armenië	81	Oekraïne	51
Albanië	76	Afghanistan	44
Mongolië	72	Palestina	40
Rusland	69	Albanië	36
Slovakije	52	Mongolië	32
Andere	776	Andere	550
Totaal	2 426	Totaal	1 115

Profiel van de vrijwillige terugkeerders in 2019

	PERSONEN
● Verzoekers om internationale bescherming	302
○ Uitgeprocedeerde verzoekers	592
⊗ Migranten zonder wettig verblijf	1 532
Totaal	2 426

	%
● Personen in gezinsverband	43
○ Alleenstaande mannen en vrouwen	57

* Elk figuur vertegenwoordigt 10%

	%
● Mannen	61
● Vrouwen	39

* Elk figuur vertegenwoordigt 10%

	%
● 0-17 jaar	16
● 18-25 jaar	19
● 26-35 jaar	27
⊗ 36-50 jaar	25
● + 51 jaar	13

Fedasil is in België belast met de opvang van verzoekers om internationale bescherming (asiel) en andere doelgroepen en waakt erover dat die opvang van eenzelfde kwaliteit is in het hele opvangnetwerk. Daarnaast coördineert Fedasil de vrijwillige terugkeer naar de landen van herkomst.

Deze Balans herneemt de belangrijkste gebeurtenissen en cijfers van het jaar 2019 op het vlak van opvang, hervestiging en vrijwillige terugkeer.

Meer informatie en nieuws over onze organisatie vindt u op onze website www.fedasil.be

De informatie voor de verzoekers om internationale bescherming is beschikbaar (in 12 talen) op www.fedasilinfo.be